

Datum: 29. 1. 2021

**TRGOVINSKA
ZBORNICA SLOVENIJE**
Slovenian Chamber of Commerce

SPOROČILO ZA JAVNOST TZS

Dimičeva ulica 13, SI-1000 Ljubljana
t: +386 1 58 98 212, +386 1 58 98 213
f: +386 1 58 98 219
e: info@tzslo.si, www.tzslo.si

ID številka za DDV: SI67994598
Številka TRR: SI56 0313 8100 0518 803

TRGOVINSKA ZBORNICA SLOVENIJE PONOVO OPOZARJA NA NEVZDRŽNOST SITUACIJE V TRGOVINI Z NEŽIVILI, KI JE OD MARCA 2020 ZAPRTA ŽE ŠEST MESECEV

Trgovinska zbornica Slovenije (TZS) ponovno opozarja na nevzdržnost situacije v trgovini z neživili, ki je glede na vladne odloke od marca 2020 zaprta v celoti ali deloma že šest mesecev. Mnogi trgovci, predvsem mala in srednja podjetja, ki prodajalci ne smejo imeti odprtih, opozarjajo, da jih je trenutna situacija že privedla na rob preživetja. Njihove rezerve so v celoti pošle, državna pomoč pa nikakor ne zadošča za pokrivanje fiksnih stroškov. V teh podjetjih izražajo bojazen, da ne bodo mogli več izplačati niti plač svojim zaposlenim, saj so ostali brez vsakršnih prihodkov. Vlado RS zato pozivamo, da nemudoma odpre neživilske trgovine v vseh tistih regijah, kjer epidemiološki podatki to omogočajo, ter sprejme zadostne podpirne ukrepe za podjetja, ki so popolnoma ali deloma zaprta.

Trgovina, ki že ves čas epidemije COVID-19 uspešno opravlja nalogo nemotene osnovne preskrbe prebivalstva, je uspešno uvedla in redno izvaja vse zaščitne ukrepe NIJZ, na kar kažejo vsi razpoložljivi podatki. V trgovini je okužb malo in tudi te so v delovno okolje vnesene predvsem iz domačega okolja zaposlenih. Temu tudi pritrjujejo zadnji podatki COVID-19 Sledilnika o virih in lokacijah okužb za obdobje 18. 1. 2021 do 24. 1. 2021, iz katerih izhaja, da je bila trgovina vir okužbe zgolj za 1,42 % okuženih. Tekom epidemije se je torej izkazalo, da trgovina ni tvegana dejavnost za okužbe.

Na podlagi pridobljenih podatkov ugotavljamo, da tudi v drugih državah članicah EU trgovina ni evidentirana kot tvegana dejavnost, in še pomembneje, v teh državah je trgovina v načrtih sproščanja uvrščena višje na prioritetni listi. Navedeno pomeni, da se prodajalci smejo odpreti med prvimi dejavnostmi, večja pa je tudi predvidljivost ukrepov. V Italiji imajo na primer določene rumene, oranžne in rdeče cone, za katere je vnaprej določeno, katere prodajalci so v njih lahko odprte. V Nemčiji je ukrep lockdowna pripravljen na zvezni ravni. Kljub temu so v dogovoru z vladami zveznih dežel in varuhom konkurence dopustili možnost, da se na ravni posamezne zvezne dežele lahko dodajo skupine prodajalci, ki se štejejo kot nujna preskrba in s tem lahko obratujejo. Na Hrvaškem so sprejeli odločitev, da so odprte vse prodajalci. Takšno odločitev utemeljujejo s tem, da je ob upoštevanju vseh zaščitnih ukrepov boljše imeti odprte vse prodajalci, kot pa določati, katere med njimi so nujne in katere manj nujne. Menijo, da je prav obratovanje prodajalci garancija za to, da se bodo prostori razkuževali in nadzorovali v skladu z vsemi predpisanimi epidemiološkimi ukrepi.

Na TZS smo prepričani, da je nadaljnje preživetje večine neživilskih trgovcev odvisno od čimprejšnjega odprtja teh prodajalci, zato ponovno pozivamo Vlado RS, da nemudoma odpre neživilske prodajalci v vseh tistih regijah, kjer epidemiološki podatki to omogočajo. Glede na zadnje podatke COVID-19 Sledilnika, znaša 7-dnevno povprečje števila okužb 1.248, število hospitaliziranih pa 1.082. Tako ugotavljamo, da smo na državni ravni glede na vladni načrt sproščanja ukrepov trenutno v rdeči fazi, sedem regij pa tudi izpolnjuje pogoje za odprtje nekaterih prodajalci, kot je predvideno v omenjenem načrtu.

Da je ekonomsko stanje v trgovini izjemno resno, potrjujejo tudi podatki. Trgovina na drobno v Sloveniji je glede na razpoložljive podatke Eurostat med najbolj prizadetimi na ravni evropske trgovine, saj je realni upad prihodkov od prodaje v trgovini na drobno v novembru 2020 glede na enako primerjalno obdobje v letu 2019 znašal 15,3 %, na ravni EU 27 pa le 2 %, kar nas uvršča med vsemi državami na predzadnje mesto. To nakazuje na upravičeno vprašanje, ali so bili za trgovinsko dejavnost v Sloveniji sprejeti ustrezni ukrepi tudi z vidika pomoči države?

Izredno velike padce realnih prihodkov od prodaje v novembru 2020 glede na november 2019 po SURS beležijo trgovina z motornimi vozili (padec 21,8 %), celotna trgovina na drobno z neživili brez motornih goriv (padec 17,8 %), predvsem nespecializirane prodajalne z neživili (padec 31,8 %), prodaja tekstila, oblačil in obutve (padec 79,1 %), prodaja pohištva, gospodinjskih naprav in gradbenega materiala (padec 23,8 %). Decembrski podatki za Slovenijo po SURS ne kažejo izboljšanja, saj so realni prihodki v trgovini na drobno v decembru 2020 glede na december 2019 nižji za 13,3 %, v trgovini na drobno z neživili brez motornih goriv za 16,1 %, v trgovini z motornimi vozili pa za skoraj 30 %.

Trgovina z neživili v Sloveniji ob izvajanju vseh zaščitnih ukrepov NIJZ potrebuje takojšnje odprtje v izogib še večji izgubi delovnih mest. Do sedaj smo jih v času epidemije samo v trgovini izgubili že okoli 11.000, zato je nujno, da se podjetjem v tem času zagotavlja tudi ustrezna pomoč pri pokrivanju njihovih fiksnih stroškov, ki prav tako nastajajo v času, ko zaradi vladnih omejitev ne smejo poslovati.

V postopku sprejemanja je osmi paket ukrepov za pomoč gospodarstvu (PKP8), h kateremu smo na TZS podali predloge amandmajev, in sicer glede subvencioniranja dviga minimalne plače in ukrepa začasnega čakanja na delo. Predlagamo, da se znesek povračila dela minimalne plače v obliki mesečne subvencije dvigne na višino 83,66 EUR, kar predstavlja razliko med višino minimalne plače za leto 2021 in višino minimalne plače za leto 2020, ter da se prepoved začetka postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi v primeru prejemanja subvencije iz predlaganih treh mesecev skrajša na en mesec od prenehanja prejemanja subvencije. Glede ukrepa začasnega čakanja na delo predlagamo, da se kot kriterij za upravičenost do ukrepa delnega povračila nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo določi upad prihodkov za 10 % na način, kot je to določal prvi interventni zakon.

Na TZS smo že pripravili tudi izhodiščne predloge za PKP9, predvsem na področju pokrivanja fiksnih stroškov in pokritja dela izpada prihodkov trgovcem. Naši predlogi temeljijo na primerljivi evropski praksi ter okvirih EU, zato pričakujemo, da nam bodo pristojni prisluhnili. Skrajni čas je, da tudi v naši državi pričnemo ločevati med pomočjo podjetjem, katerim je na podlagi sprejetih odlokov prepovedano opravljati dejavnost, ter tisto, ki jo prejemajo podjetja, ki lahko nemoteno poslujejo.

Trgovinska dejavnost se uvršča med najpomembnejše dejavnosti, ustvari namreč kar tretjino vseh prihodkov gospodarskih družb v Republiki Sloveniji in zaposluje preko 100.000 oseb. Odprtje trgovinske dejavnosti bo tudi zaradi njenega velikega pomena v gospodarstvu, lahko pomembno vplivalo na hitrejše gospodarsko okrevanje.

Vlado RS zato ponovno pozivamo, naj prisluhne našemu pozivu po čimprejšnjem regijskem sproščanju omejitev v trgovini.

TRGOVINSKA ZBORNICA SLOVENIJE